

2-II-63

. Ἀπὸ τὴν Ποντιακὴ λαογραφία

. Σ Η Μ Α

Ο.- Μία συνέντευξη μὲ τὸν κ. Πρόεδρο τῆς Εὐξείνου Λέσχης Θεσσαλονίκης.

. τό σῆμα σβῆνει

Ο.- Ὁ συγγραφεὺς καὶ ὑπεύθυνος τῆς ἐκπομπῆς αὐτῆς ἐπραγματοποίησε μὲ τὸ ἐξαίρετο Ποντιο διανοούμενο κύριο Χαράλαμπο Κιαγχίδη πῆς, Πρόεδρο τῆς Εὐξείνου Λέσχης Θεσσαλονίκης μακρὰ συνέντευξη μὲ θέμα τὴν Ποντιακὴ λαογραφία καὶ τὰ ἰδιαίτερα προβλήματα τῆς . Ἀπὸ τὴν συνέντευξη αὐτὴ θὰ μεταδώσωμε τώρα τὰ κύρια σημεῖα . Στὸ μικρόφωνο ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης .

Ε.- Ἐμφράζω τὴν βαθειὰ μου ἱκανοποίησιν , πού ἡ Ποντιακὴ λαογραφικὴ ἐκπομπὴ τοῦ Σταθμοῦ πραγματοποιεῖ δι' ἐμοῦ τούτῃ τὴν συνέντευξιν μὲ σᾶς . κύριε Κιαγχίδη . Οἱ μόχθοι σας γιὰ τὴν Ποντιακὴ λαογραφία , γιὰ τὴν Ποντιακὴ ἰδέαν γενικότερα εἶναι γνωστοί . Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω κατ' ἀρχὴν νὰ μᾶς πῆτε τὰς ἀπόψεις σας γιὰ τὴν σημασίαν τῆς λαογραφικῆς μας αὐτῆς προσπάθειας .

Χ.- Κύριε Εὐσταθιάδη , σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια . Ἡ ἐπί δεκαετίαν λαογραφικὴ σας προσπάθεια τόσον εἰς τὸν τομέαν τοῦ Ποντιακοῦ θεάτρου ὅσον καὶ ἀπὸ ραδιοφώνου , συγκαταλεῖ ὅλους τοὺς Ποντίους , οἱ ὅποιοι περιβάλλουν μὲ ἀγάπην , στοργὴν καὶ θαυμασμόν κάθε ποντιακὴ λαογραφικὴν προσπάθειαν . Σᾶς συγχαίρω διὰ τὸ πολύτιμον ἔργον σας .

Καὶ ἔρχομαι εἰς τὸ θέμα , τὸ ὁποῖον ἐθίξατε . - Ἡ σημασία τῆς Ποντιακῆς λαογραφίας .- Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι εἰς τὴν συνέντευξίν μας αὐτὴ πρέπει νὰ παραμερίσωμεν τὰ ἀξιώματα καὶ τοὺς κανόνες , ἅτινα θέτει ἡ λαογραφία ὡς κλάδος τῆς ἐπιστήμης . Εἰς τὴν ραδιοφωνικὴν μας αὐτὴν συνομιλίαν θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν λαογραφικὴν προσπάθειαν , ἥτις συνίσταται εἰς τὴν συγκέντρωσιν , συστηματικὴν κατὰτάξιν καὶ κωδικοποίησιν τοῦ ποντιακοῦ λαογραφικοῦ ὕλικου εἴτε τοῦτο εἶναι παραμῦθον , τραγούδι , χορὸς , ἀνέκδοτον εἴτε ἀφορᾷ εἰς ἄλλας ἐκδηλώσεις τῆς ποντιακῆς ζωῆς π.χ. διάφοροι δοξασίαι , ἀντιλήψεις κ.τ.λ. τοῦ ποντιακοῦ λαοῦ . Πάντα ταῦτα ἀποκαλύπτουν τὸν ποντιακὸν πολιτισμόν , ὅστις δὲν εἶναι παρὰ ἕνας ἀρχαίγονος ἑλληνικὸς πληθυσμὸς ἐξελλισσόμενος καὶ διαμορφούμενος ἀνὰ τοὺς αἰῶνας , χωρὶς ὅμως νὰ χάσῃ εἰς τὴν βάση του τὸν ἑλληνοχριστιανικὸν του χαρακτῆρα . Συγκεντρώνοντες λοιπόν τὸ λαογραφικὸν μας ὕλικόν καὶ διαδίδοντες τοῦτο ἰδίως ἀπὸ ραδιοφώνου , προβάλλομεν ἀνὰ τὸ πανελλήνιον μίαν λάμψιν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἥτις ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν πλεονεκτημένην , ἀλλὰ τόσον ἔνδοξον καὶ φωτεινὴν ἔπαλξιν τῆς Ἑλλάδος , ἀπὸ τὸν Πόντον . Αἱ ἐθνικαὶ μας παραδόσεις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοηθοῦν . Ἀναπόσπαστον τμήμα αὐτῶν ἀποτελοῦν αἱ ποντιακαὶ παραδόσεις .

- E.- θέλετε είδινώτερον νά μείνωμεν είς τήν ίδιαιτέραν σημασίαν τής συγκεντρώσεως τοῦ λαογραφικοῦ μας ὕλικου ;
- X.- Μάλιστα. Ἡ σημασία τοῦ γεγονότος εἶναι τριπλή. Ἡ συγκεντρώσις τοῦ λαογραφικοῦ μας ὕλικου ἔχει σημασίαν ~~τοιαύτην~~ ^{ἐθνικήν}, κοινωνικήν καί ψυχολογικήν. Ἡ ἐθνική σημασία συνίσταται είς τό νά μή ἀπολεσθοῦν πολυτιμότατα στοιχεῖα τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου. Ἡ ἐθνική μας φυσιογνωμία ἀποκαλυπτομένη πρέπει νά προβάλλεται ὁλοκληρωμένη . Τοῦτο δέν ἀποτελεῖ μόνον ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ χρέους , ἀποτελεῖ προπαντός ὁδηγόν φωτεινόν διά τήν ἀσφαλῆ πορείαν μας είς τό μέλλον, ἐπειδή ἀκριβῶς θά γνωρίζωμεν καλῶς τό παρελθόν μας. Ἡ ἐθνική συνέχεια πρέπει νά εἶναι ἀδιάλειπτος καὶ ἐξασφαλίζεται μόνον μέ τήν γνῶσιν ιδίως τοῦ παρελθόντος.
- E.- Πολύ σωστά . Ἐρχόμεθα είς τήν κοινωνικήν σημασίαν , ποῦ ἔχει ἡ συγκεντρώσις καί προβολή τοῦ λαογραφικοῦ μας ὕλικου.
- X.- Ἡ κοινωνική σημασία εἶναι ἐξ ἴσου σπουδαία μέ τήν ἐθνικήν τοιαύτην . Ἐξελλισσόμεθα κοινωνικῶς . Ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ ~~ἐπὶ~~ ^{ἐν} τῆς ἐποχῆς μας συντελεῖται ἐν συνεργασίᾳ λαῶν καὶ κρατῶν . Ἐπομένως ἡ κοινωνική πρόοδος ἔχει χαρακτῆρα ~~κοινωνικόν~~ ^{κοινωνικόν}. Ἀλλά σήμερον ἡ κοινωνική πρόοδος , ὁ πολιτισμός, κυριαρχεῖται ἀπό τά ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνικῆς. Ὅμως ὁ σύγχρονος πολιτισμός ἔχει ἀνάγκην σήμερον περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλην φοράν ἀπό ἕνα ἠθικόν βάθρον . Δέν πρέπει νά ἀγνοηθῇ ὁ παράγων " ἄνθρωπος". Εἶναι οἱ ἠθικοὶ κανόνες τῆς ζωῆς , τοὺς ὁποίους διεμόρφωσεν ἡ ζωὴ κατὰ τό παρελθόν . Οἱ κανόνες οὗτοι εἶναι δεδομένοι. Εἶναι ἀκριβῶς οἱ λαϊκοὶ πολιτισμοί , αἱ ἐθνικαὶ παράδοσεις ἐκάστου λαοῦ. Ἰδού ἡ κοινωνική σημασία τῆς συγκεντρώσεως καί προβολῆς τοῦ λαογραφικοῦ μας ὕλικου. Εἶναι μία συμβολή , ἡ ὁποία ἀσκεῖ εὐεργετικήν ἐπίδρασιν διά τήν διαμόρφωσιν τοῦ πολιτισμοῦ μας είς τό ἐσωτερικόν . Ὅταν δέ ἡ προσπάθεια αὕτη γίνῃ ἀπό ὅλα τά διαμερίσματα τῆς χώρας , ἀπό τόν κρητικόν λαόν , πελλοποννησιακόν λαόν, ἡπειρωτικόν κ.τ.λ. , τό ~~ἔργον~~ ^{ἔργον} ὁλοκληροῦται καί τότε ἡ κοινωνική μας προβολή διεθνῶς καθίσταται δημιουργική συμβολή, προσφορά θετικῆς εἰς τόν βωμόν τῆς ἀνθρωπότητος , είς τήν ιδέαν τοῦ ~~ἀνθρώπου~~ ^{πανοικογενετικοῦ}, είς τήν θεμελίωσιν τοῦ πανανθρωπίνου πολιτισμοῦ.
- E.- Καί ἐρχόμεθα είς τήν ψυχολογικήν σημασίαν κύριε Κιαγχίδη.
- X.- Κύριε Εὐσταθιάδῃ ἡ ψυχολογική σημασία τῆς λαογραφικῆς προσπάθειας ἔχει ἀποφασιστικήν σημασίαν. Ἐθνικαί καί οἰκογενειακὲς παράδοσεις δημιουργοῦν είς τά ἄτομα μίαν ίδιαιτέραν ψυχολογικήν κατὰστασιν. Ἀπό τά παιδικὰ μας χρόνια ἀκούομεν ποικίλας διδαχάς ἀπό τοὺς γονεῖς , ἀπό τήν γιαιγιά., ἀπό τόν παπποῦ. Ἀνατρεφόμεθα μέσα είς μίαν ἀτμόσφαιραν , ὅπου κάθε ἐκδήλωσις , κάθε ξεφάντωμα τῆς ζωῆς ἐντυπώνεται είς τήν σκέψιν καί χαράσσεται είς τήν ψυχὴν μας . Τό τραγούδι , ὁ χορός ἐπὶ παράδειγματι - μέσον ἐκφράσεως χαρᾶς, πόνου, συναισθήματος, αἰσθήματος- συνυφαίνεται μέ τήν ὑπαρξί-

μας , γίνεται παλμός της καρδιάς μας και βίωμα της ψυχής μας. Έτσι ως άτομα, αλλά και ως λαός, έχουμε τον ιδιαίτερο τρόπο αντιδράσεως εις κάθε πρό-
τό νέον εν τη κοινωνική εξέλιξει. Πρέπει λοιπόν διά να είναι η προσαρμογή
μας εις τα ενάστοτε ν' έα δεδομένα φυσιολογική, να προανατολισθώμεν εις
αυτά κατά τρόπον φυσιολογικόν, να τα αποδεχθώμεν με εύχαρίστησιν , να πι-
στεύωμεν εις την αξίαν των , διά να μη αγώμεθα και φερώμεθα εις μίαν εξέ-
λιξιν επίπλαστον. 'Η εξέλιξις μας πρέπει να είναι οργανική και όχι επιφα-
νειακή και τυπική. Όταν λοιπόν επιδιώκωμεν την κοινωνικήν μας εξέλιξιν
επί τη βάσει της ιδιαιτέρας έθνικής μας ιδιομορφίας , η αντίδρασίς μας πρό-
ς τα ενάστοτε ν' έα δεδομένα θά είναι ευμενής .

Ε.- Καί ως προς την διαδικασίαν συγκεντρώσεως του λαογραφικού μας υλικού;

Χ.- Την γνωρίζετε+ κύριε Ευσταθιάδη κάλινον έμοϋ . Την βάσιν αποτελούν οί
σεβαστοίμας γέροντες και γερόντισσες. Είναι η πασταλία πηγή . Πρίν λείψου
από την ζωήν πρέπει να μάς αποκαλύψουν τον ψυχικόν τους κόσμον.

Ε.- Είναι οί ζωντανοί φορείς των ποντιακών παραδόσεων. Οί πληροφορίες που
μας δίνουν είναι πολύτιμες , αν ληφθῇ μάλιστα υπ' όψιν, ότι τα ιστορικά
στοιχεία, τα γραπτά κείμενα , που μάς μιλοϋν για την ποντιακή ζωή, είναι
πάρα πολύ ανεπαρκή.

Χ.- Έχετε δίκιο. Διά τουτο πρέπει να προλάβωμεν τούς ζωντανούς φορείς, ως
πολύ όρθως *και να τους βοηθήσουμε να μιλήσουν*

Ε.- Αυτό όμως , κύριε Κιαγχίδη, προϋποθέτει μία βασική οικονομική δυνατό-
τητα,. Πώς θά πραγματοποιήσωμε τούτη την έπαφή με γέρους και γρηές σε
εύρεία κλίμακα , όταν έλλείπουν τά προς τουτο οικονομικά μέσα; Τουλάχιστον
πρέπει τή Μακεδονία και τή Θράκη , όπου υπάρχουν οί περισσότεροι Πόντιοι,
είναι ανάγκη να αξιοποιήσωμε λαογραφικώς.

Χ.- Έχετε απόλυτα δίκαιο., κύριε Ευσταθιάδη. Τόν αγώνα σας τόν παρανοή-
λουθῶ με συγκίνηση. Ύστερα από την Στέγη του 'Απόρου φοιτητοϋ της Εϋξεί-
νου Λέσχης Θεσ/νίκης, της όποίας οί τρόφιμοι πλησιάζουν τούς έκοτόν , πα-
ραλλήλως με την προσπάθειάν μου για την απόκτησιν ιδιοκτητοϋ στέγης της
Λέσχης μας, με απασχολεί και με βασανίζει θά έλεγα τό πρόβλημα , τό όποϋ
ον ανεφέρατε. Είναι οικονομικόν και διά τουτο είναι δύσκολον. 'Αλλά είναι
φλέγον και διά τουτο πρέπει να εύρωμεν λύσιν. Πάση θυσία πρέπει να εύρε-
θῇ ο τρόπος , ώστε με άνεσιν οικονομικήν να επισκεπτόμεθα τούς συμπατριώ-
τες μας Ποντίους ανά την βόρειον Ελλάδα, διά να συγκεντρώσωμε τό λαγ-
φικόν μας υλικόν.

Ε.- Για να καταγράψωμεν άπί τρόπον τό παραμύθι, τό τραγούδι και ότιδήποτε
άλλο, που έχει σχέση με την ζωή των προγόνων. 'Ας έλπίσωμε, κύριε Κιαγχί-
δη.

Χ.- Θά είμαι ένθερμος θιασώτης της ιδέας και άκούραστος συμπαραστάτης εις

τὴν προσπάθειαν αὐτὴν . Σκέπτομαι καὶ κἀτι ἄλλο: Κάθε ἐργασία λαογραφικὴ, ἱστορικὴ, λογοτεχνικὴ, ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὴν ζωὴν τῶν Ποντίων, πρέπει νὰ ἐντυ-
ποῦται καὶ νὰ προβάλλεται ὄχι μόνον ἐντὸς τῆς χώρας ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτῆς.
Ἡ ποντιακὴ ἱστορία, ὁ ἐθνικὸς βίος τῶν Ποντίων, αἱ παραδόσεις τοῦ λαοῦ
μας, παρουσιάζουν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον . Ἀρκετὰ ἐβραδύναμεν . Πρέπει νὰ
συγκεντρώσωμεν τὰς προσπάθειάς μας εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον, διότι εἶναι ἀπαράδε-
κτον νὰ ἀπουσιάζωμεν εἰς κάθε ἐκδήλωσιν τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ βίου.
Πρέπει νὰ δώσωμεν τὸ ἱστορικὸν παρὸν, νὰ ἀποκαλύψωμεν τὸν λαογραφικὸν μας
πλούτον . Ἐπιβάλλεται ἐθνικῶς καὶ εἶναι κοινωνικῶς σκόπιμον . Θὰ ἀποτελέ-
σῃ αὐτὸ τὴν μεγαλυτ'ραν προσφορὰν ἔναντι τῶν μελλουσῶν γενεῶν τοῦ ἔθνους,
ἀλλὰ καὶ ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ χρέους ἔναντι τῶν παρελθουσῶν
ποντιακῶν γενεῶν.

Ε.- Κύριε Κιαγχλίδη, σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν συνέντευξιν, τὴν ὁποίαν παρ-
χωρήσατε εἰς τὴν ποντιακὴν λαογραφικὴν μας ἐκπομπήν.

X.- Καί ἐγώ σᾶς εὐχαριστῶ , κύριε Εὐσταθιάδῃ , διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν
τὴν ὁποίαν ~~δίδετε~~ μοῦ ἐκάματε.

Ο.— Ἐδῶ τελεῖται ἡ συνέντευξις μέ τόν Πρόεδρο τῆς Εὐξείνου Λέσχης Θεσφνί-
κης κύριο Χαράλαμπο Κιαγχίδη, πού τό θέμα της ἀφεώρα εἰς βασιικά προβλήματα
τῆς Ποντιακῆς λαογραφίας.

• • • • • A Y P A • • • • •

Ο.- Στη συνέχεια του προγράμματός μας θα ακούσετε χορούς και τραγούδια από διάφορες περιοχές του Πόντου.

..... ЛУР-ТРАГ

Ἐδῶ κλείνει ἡ ἐμπομπή μας.

• • • • • σημα • • • • •

Εἴψαστε κοντά σας κάθε εβδομάδα αὐτή τήν ὥρα.

• • • • • τό ση̃μα σβήνει • • • • •